

zaaknummer 2013 T 949 (1)

21 maart 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mevr. mr. T.A. Hekster, advocaat te Utrecht,

tegen:

(wijlen) **[naam] (broeder [naam])**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie der Broeders van de Heilige
Aloysius Gonzaga.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 9 september 2013. Op 26 november 2013 is een inhoudelijke reactie binnengekomen van drs. [naam]., algemeen overste van de Congregatie der Broeders van de Heilige Aloysius Gonzaga (Broeders van Saint Louis), hierna te noemen de Congregatie.

Op 27 februari 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Hekster. Namens de Congregatie is drs. [naam] verschenen.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager woonde vroeger met zijn zusje en zijn katholieke ouders in [plaats]. Klager heeft zijn basisonderwijs genoten op de [school] in [plaats]. In de (toenmalige) zesde klas werd zijn klassenonderwijzer plotseling vervangen door aangeklaagde. Dit was in het schooljaar 1959-1960. Met aangeklaagde had klager vanaf het eerste moment bepaald geen klik. Aangeklaagde had duidelijk een voorkeur voor leerlingen die klager als 'softies' omschrijft. Aangeklaagde gaf hen niet alleen de meeste aandacht, hij was ook heel klef met hen. Dat stoorde klager. Er ontstonden dan ook al snel botsingen in de klas tussen klager en aangeklaagde. Aangeklaagde liet klager zelfs nablijven. Dat was klager nog niet eerder overkomen. Aangeklaagde was niet alleen de klassenonderwijzer van klager, hij was ook de dirigent van het [koor] waarvan klager deel uitmaakte.

2.2. Toen aangeklaagde klager liet nablijven, begon hij met hem over seks te praten, daarbij subtiel opmerkend dat als klager in zijn ogen niet voldoende coöperatief was, hij zijn moeder zou inlichten over het vriendinnetje van klager dat een aantal jaar ouder was dan klager. Aangeklaagde gaf op enig moment bij het nablijven aan ook de intieme delen van klager te willen zien. Klager gehoorzaamde. Vervolgens pakte aangeklaagde klager vast en greep hij zijn penis. Voor klager het wist, tilde aangeklaagde zijn soutane op, waardoor hij zijn geslachtsdeel liet zien. Klager moest het geslachtsdeel van aangeklaagde vastpakken. Dit moest hij blijven doen, tot de penis van aangeklaagde stijf werd. Daarna voelde klager hoe aangeklaagde hem ging pijpen en keek klager tegen het achterhoofd van aangeklaagde aan dat heen en weer bewoog. Voor het eerst van zijn leven kwam klager klaar en wel in de mond van aangeklaagde. Vervolgens moest klager aangeklaagde aftrekken. Na deze eerste keer seksueel misbruik volgde nog vele malen hetzelfde ritueel. In totaal vond dit misbruik ongeveer twee keer per week plaats gedurende een periode van 7 à 8 maanden.

2.3. Vervolgens werd het seksueel misbruik nog ernstiger. Aangeklaagde heeft klager eenmaal anaal verkracht. Dit was op een moment dat aangeklaagde kennelijk merkte dat de relatie van klager met het meisje afliep en daarmee het machtsmiddel over klager zag verdwijnen. Klager begon aan te geven dat het pijpen niet kon plaatsvinden vanwege pijn en aangeklaagde zag kennelijk aankomen dat het misbruiken van klager niet veel langer meer zou lukken. Hij heeft klager toen tegen zijn rookstoel geduwd. Klager moest op zijn ellebogen leunend krom gaan staan tegen de rookstoel aan. Zijn broek moest helemaal uit. Klager voelde vervolgens een verscheurende pijn toen aangeklaagde zijn stijve penis met veel geweld in de anus van klager drukte. Klager was te overdonderd om verzet te bieden en toen aangeklaagde klager losliet, is hij huilend van de pijn naar de deur gerend met de broek nog in zijn hand. Aangeklaagde stond erop de kont van klager te wassen. Vervolgens deed hij het slot van de deur en liet hij klager gaan. Daarna is het seksueel misbruik gestopt.

2.4. Klager heeft het schooljaar niet kunnen afmaken op zijn eigen school. Het misbruik heeft op klager een zodanige invloed gehad dat men op de nieuwe school al na een maand besloot dat hij de 6^e klas moest overdoen. Een jaar later is klager naar de HBS gegaan. Maar het ging niet met klager. Klager had er grote moeite mee dat hij zijn geheim niet kon delen met zijn moeder. Het belangrijkste voor het verdere verloop van zijn leven was misschien wel dat het gezag had gefaald. Zijn respect voor gezag was kapot. De vader van klager was als [functie] verbonden aan een [instelling]. Hij was kennelijk ten einde raad en dacht, toen klager in het derde jaar van de HBS zat, dat een uithuisplaatsing de beste oplossing zou zijn. In mei 1964 is klager in [internaat] geplaatst, waar klager geen enkele opleiding kreeg. Klager is uiteindelijk niet verder gekomen dan de derde klas van de HBS en ook de [Academie] heeft hij niet afgemaakt, hetgeen klager nog steeds ontzettend frustrereert.

2.5. Klager heeft in de pubertijd ook veel last gehad van het gevoel dat het gepleegde misbruik aan hem lag. Seksualiteit werd voor hem een heel moeilijk iets. Klager werd aarzelend en terughoudend. Een makkelijke omgang met meisjes was niet meer goed mogelijk. Daar komt bij dat klager zich door het misbruik al decennia lang geconfronteerd ziet met hevige wraakgevoelens. Het zijn gevoelens die veel voor hem verpesten en die ook heel overheersend aanwezig zijn. Samen met zijn achterdocht voor alles dat met gezag te maken heeft, maakt dit dat zijn leven bij tijd en wijle erg zwaar en heel erg vermoeiend is. Voorgaande heeft zijn huwelijk, zijn gezinsleven en ook het sociale leven (en de ontwikkeling) van zijn (puber)zonen beïnvloed.

2.6. Klager wenst erkenning voor hetgeen hem is aangedaan. Wellicht kan het serieus nemen van de problematiek van klager leiden tot zijn 'peace of mind'. Daarnaast hecht klager

er aan dat de kerkelijke gezagsdrager excuses maken aan zijn echtgenote en zijn kinderen. Als laatste wenst klager aanspraak te maken op financiële compensatie.

3. De reactie

Algemeen overste [naam] heeft in zijn reactie vermeld en ter zitting toegelicht dat uit de archieven van de Congregatie blijkt dat aangeklaagde op [datum] is benoemd als onderwijzer en hoofd van de [school]. Aangeklaagde is daar gebleven tot zijn overplaatsing naar [plaats] op [datum], waar hij hoofd van de [school] werd. Algemeen overste [naam] heeft aangeklaagde, door een langdurige nauwe samenwerking, op een zeer persoonlijke basis en buitengewoon goed leren kennen en nooit heeft hij de geringste indicaties gehad om aangeklaagde in verband te brengen met het misbruik dat klager heeft beschreven. Evenmin zijn er klachten, meldingen of zelfs maar vermoedens bekend. In het rapport dat in het kader van het onderzoek van de Commissie Deetman het archief van de Congregatie heeft onderzocht, komt de naam van aangeklaagde in het geheel niet voor. Anderzijds heeft de algemeen overste geen reden om aan te nemen dat klager over zijn beleving onwaarheid zou spreken. Bij een eventuele gegrondverklaring van de klacht van klager is hij bereid namens de Congregatie het seksueel misbruik te erkennen en zijn excuses aan te bieden aan klager en zijn familie, voor het feit dat dit seksueel misbruik door een lid van de Congregatie is gepleegd. Aangenomen dat dit seksueel misbruik inderdaad heeft plaatsgevonden, dan had het nooit mogen gebeuren.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er is meer dan vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben voorgedaan. Alleen al door het tijdsverloop en het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Voor de Klachtencommissie is aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst, hebben plaatsgevonden en wel dat klager aangeklaagde ongeveer twee keer per week gedurende een periode van 7 à 8 maanden, moest betasten/afrekken en daarnaast moest klager dulden dat aangeklaagde hem ging pijpen. Daarnaast is er eenmaal sprake geweest van anale verkrachting van klager door aangeklaagde. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn klacht heeft beschreven en toegelicht. Maar ook blijkt uit de steunverklaringen van zowel de drie zonen van klager als ook zijn echtgenote dat zij al sinds een zeer lange periode op de hoogte zijn van het seksueel misbruik. Daarbij komt dat uit de brief van de vertrouwensarts en medisch adviseur van klager blijkt dat deze al sinds 2005 op de hoogte is van het misbruik, waarbij ook specifiek de (voor)naam van aangeklaagde is genoemd. Daarnaast heeft ook de psychiater van klager een schriftelijke

verklaring afgelegd waaruit blijkt dat aangeklaagde hem over het seksueel misbruik heeft verteld.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Aangeklaagde was als klassenonderwijzer een persoon waarin klager vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Nu aangeklaagde is overleden zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan.

4.6. Over financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Congregatie der Broeders van de Heilige Aloysius Gonzaga de klacht gegrond te verklaren en zich in te zetten voor vermindering van het leed van klager.

Dit advies is vastgesteld op 21 maart 2014 door mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter, W.M. Veltman-Breddels en mr. M.P.P.M. Merx, leden, bijgestaan door mr. M. van der Meulen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.